

DOLENJSKI

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 31 (437)

LETO IX.

NOVO MESTO, 7. AVGUSTA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje »Slovenski poročevalec« v Ljubljani

Tovariš Edvard Kardelj na avto cesti in v Novem mestu

Vzajemno obdarovanje

Bil je dan veselja, skupnega veselja. Veseli so bili graditelji avto ceste, člani mladinskih delovnih brigad, delavci in strokovnjaki podjetij in investicijske grupe, pa tudi prebivalci Novega mesta in mnogih vasi in naselij prijazne Dolenjske. Veseli smo bili drugega gosta, pa tudi drug drugega. Kajti je tako, da človek šele takrat vidi, kaj ima, ko dobi gosta v hišo. Ko mu razkazuje sadove truda svojih rok, naenkrat opazi, da je obogatel, da se zares lahko postavi. In ko gostu vse to razlaga, tudi sam vse to bolje vidi. Obiskal nas je podpredsednik

Zveznega izvršnega sveta, tovariš Edvard Kardelj. In ko je malo modro letalo še nizko krožilo nad traso, da bi dobili tovariš Kardelj najprej splošen vtis o doslej narejenem, so se predstavniki iz Novega mesta in Glavnega štaba kot drugi domačini pred prihodom drugega gosta spraševali, če je povsod vse v redu. Potem je letalo pristalo, komandant letališča polkovnik Sveta Radončević je raportiral tovarišu Kardelju, katerega sta spremljala podpredsednik izvršnega sveta Ljudske skupštine Slovenije Viktor Avbelj in direktor investicijske grupe inž.

ril Mravlja. Tovariš Kardelj se je zatem pozdravil z vsemi, ki so ga sprejeli. Kmalu nato je več avtomobilov zavilo na cesto, da bi si visoki gost ogledal vse kar ga je zanimalo.

Pogledi sekretarja okrajnega komiteja ZKS Jožeta Borštnarja, sekretarja komiteja ZKJ graditeljev avto ceste Nika Belopavliča in komandanta Glavnega štaba MDB Mice Novkovića so se nekajkrat zadovoljno srečali, ko je tovariš Kardelj pohvalil uspehe, dosežene s skupnimi napori. Začelo se je že z ogledom gradu — stavbe Glavnega štaba na Otočcu, ki je bila obnovljena s skupnimi močmi in ki bo zaradi svojega idealnega položaja prav gotovo zelo obiskan hotel ter za okraj in njegov turizem velika pridobitev. Se bolj se je videlo, kaj smo dosegli z združenimi močmi, ko je tovariš Kardelj obiskal hladilnico in pekarijo, objekta, ki bosta izredno koristila Novemu mestu. To velja tudi za stavbo bivšega ženskega samostana v Smitelu, ki je preurejena v bolnišnico za brigadirje s sto posteljami. Ko bo delo na cesti konec novembra gotovo, bo tu lep dijaški internat, ki ga središče Dolenjske že dolgo potrebuje.

— »To so izvršne izkušnje,« je dejal tovariš Kardelj. Miki Tripalu, predsedniku Ljudske mladine Jugoslavije, ki je bil prav tako navzoč. — »Zdaj bi morali pomisliti, kako bomo čez leto dni tudi v Srbiji delali na podoben način. Treba se je povezati z občinami, ugotoviti kakšni objekti so potrebni, ki jih nujno potrebujejo tudi graditelji avto ceste, pa poiskati sredstva. Nekaj bodo dale občine, nekaj mi...«

— »In treba je dobiti Sloveka kot je tovariš Mravlja.« se je pošalil Mica Novkovič. — »Ko smo imeli — še v februarju — sestanek o vsem tem, se do

polnoči nismo mogli sporazumeti, toda tovariš Mravlja je vztrajal toliko časa, da so začeli vsi na seji navzoči po polnoči podpisovati kar vse od kraja, samo da bi bilo vendarle že konec sestanka...«

Seveda smo se tudi nasmejali. Toda razen smeha, zadovoljstva, vzradošenih pozdravov in klincev brigadirjev in vselega presenečenja Novomeščanov, ki so spoznali tovariša Kardelja v svoji sredi, je najvažnejše to, da vsi ti objekti stoje: bodoči hotel, obnovljeni internat, hladilnica in pekarija. Spet stoji tudi hiša, ki je začela goreti v Dragi, pa brigadirji niso pogasili samo ognja, temveč so jo s prostovoljnimi nadurnimi delom lastniku spet zgradili. Vse to stoji in bo spominjalo prebivalce na veliko akcijo mladine iz vseh jugoslovanskih pokrajin na Dolenjskem.

Predvsem pa bo tu avto cesta, zaradi katere so prišle mladinske brigade in zaradi katere je tokrat tudi tovariš Kardelj obiskal Novo mesto. Nova asfaltna in betonska magistrala med Zagrebom in Ljubljano, ki bo šla tako blizu Novega mesta, bo nedvomno najdlje spominjala domačine na grmeče eksplozije min, na pesmi in klince brigadirjev, na graditelje in njihove goste, na vse to, kar je morda letos motilo mir vročega dolenjskega poletja, kar pa je obogatilo vse, ki so bili kakorkoli povezani z gradnjo nove ceste.

To pa je tudi v duhu besed, ki jih je o mladih graditeljih izrekel tovariš Kardelj:

— »Mladina naj občuti, da ni prišla samo delat, temveč tudi zato, da se bo česa naučila.«

Z dejstvom, da so vsi činitelji, ki sodelujejo v tej veliki gradnji, lahko drug drugemu veliko darovali, pa smo se gostitelji tovarišu Kardelju najbolj pohvalili.

Ivan IVANČI

Tovariš Edvard Kardelj med brigadirji avto ceste (1. avgusta 1958)

»SREČNO!« na Senovem

»Srečno!« sem si šepnil, ko je vagonček zdrsel po tirih in me je obdal hlad podzemlja. Priznam, da mi ni bilo posebno prijetno pri srcu, ko sem se podal v rove rudnika rjavega premoga na Senovem.

Vagončki drsijo, rahlo poskakujejo in škripljejo. Ceda-lje globlje v rovihi smo. Ugotovil sem, da so bile moje predstave o rudnikih precej ne-točne.

Po enem navpičnem jašku prevažajo mostovo in tudi nakopani premog. Drug tak jašek ravnokar gradijo. Vspalnih jaškov je več. Po teh sipajo nakopani premog iz višje ležečih rogov navzdol v nižje. V rudnikih je težko vprašanje voda. V Senovem z njo nimajo posebnih pregledov: večinoma odteka sama po jarkih, ki so

izkopani v rovihi, le deloma jo morajo iz globljih predelov črpati z električnimi črpalkami.

Sam si naredim dve 15,5-tonski električni lokomotivi za odvoz premoga. Potrebne elektromotorje, oklopnike in izklopnike so kupili na Reki. V glavnem jašku imajo enonadstropno kletko, ki sprejme dva vagončka. V vseh glavnih rovihi in jaških sveti elektrika. V rovihi uporabljajo tako imenovane akulokomotive, ki jih poganja električni akumulator.

Odkop je v precejšnji meri mehaniziran. Vrtalni stroji, vrtalna kladiva in odkopna kladiva brenijo v premogovih pro-

gah in na okopih. Vrtalna kladiva vrtajo v trdih hribinah, tam, kjer je dolomit in apnenec, odkopna kladiva pa odkopujejo premog in mehkejša sloja.

Prepoteni rudarji vihtijo orodje, upravljajo stroje in delajo. Kompozicija za kompozicijo odvažajo iz jame nakopani premog. Ne razgovorov ne šal ni slišati. V oglušujočem brenjenju strojev bi se tako izgubilo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Jutri 6. skupna seja ObLO Novo mesto

V petek dopoldne bo 6. in 7. seja obč. zbora in zbora proizvajalcev, za kateri je predsednik ObLO Novo mesto predlagal takle dnevni red: poročilo mandatarne imunitetne komisije in poročilo komisije za gospodarstvo.

Po končanih ločenih sejah bo 6. skupna seja obeh zborov v kino dvorani Doma JLA, na kateri bodo poročali o problematiki obrti v občini Novo mesto, o analizi bilanc industrijskih podjetij, poročale bodo pa tudi komisije za volitve in imenovanja, za razpis direktorskih mest, za odkup nepremičnin Ferlić in za razpis delovnih mest upraviteljev novostanovljenih šol. Sprejet bo tudi sklep o ustanovitvi srednje ekonomske šole. Seja bo zaključena z nadomestnimi volitvami odbornikov v oba zbora OLO Novo mesto.

OBIŠČITE UMETNIŠKI RAZSTAVI V NOVEM MESTU: v Domu JLA in v prostorih obrtne šole!

OBČINA VIDEM-KRŠKO

ob tretjem praznovanju 12. avgusta

NEDELJA, 10. avgusta 1958: ob 10. uri: otvoritev filatelistične razstave v prostorih občine; ob 11. uri: otvoritev fotoamaterske razstave v avli hotela »Srečnica«; ob 15. uri: izročitev električnega omrežja prebivalcem Smednika; ob 17. uri: nogometna tekma.

OREK, 12. avgusta 1958: ob 5. uri: budnica sindikalne in gasilske godbe; ob 8. uri: slavnostna seja občinskega ljudskega odbora v prostorih Celuloze; ob 9. uri: razvite prapore DPD Svobode na Vidmu; ob 10. uri: otvoritev novih objektov v Kovinarski zadruzi; ob 11. uri: položitev vencev pred spomenikom padlih; ob 11.30: odkritje spominske plošče dr. Mencingerju; ob 18. uri: ljudsko rajanje na bazenu (sodelujeta sindikalna in gasilska godba).

PETEK, 15. avgusta 1958: ob 15. uri: izročitev električnega omrežja prebivalcem Mrtilje; ob 19. uri: gostovanje igralne družine iz Leskovca na Zdolah z igrjo »Dva ducata rdečih vrtin«.

NEDELJA, 17. avgusta 1958: ob 9. uri: kakovski turnir v hotelu »Srečnica«; ob 10. uri: pričetek gradnje stanovanjskega in trgovskega bloka na Vidmu. Ob 15. uri: mednarodne motorne dirke na stadionu.

TOREK, 19. avgusta 1958: ob 20. uri: večer plesov in glasbe v domu na Vidmu.

PETEK, 22. avgusta 1958: ob 20. uri: promenačni koncert gasilske godbe na bazenu.

NEDELJA, 24. avgusta 1958: ob 8. uri: strelsko tekmovanje na strelišču Celuloze; ob 9. uri: rokometni turnir na bazenu; ob 15. uri: izročitev električnega omrežja prebivalcem Velikega Trna; ob 19. uri: gostovanje igralne družine iz Leskovca na Zdolah z igrjo »Srebrna lilija«.

TOREK, 26. avgusta 1958: ob 15. uri: plavalne tekme na Vidmu; ob 18. uri: dvoboj v namiznem tenisu med Celulozo in Partizanom; ob 20. uri: promenačni koncert sindikalne godbe na bazenu.

NEDELJA, 31. avgusta: ob 9. uri: odbojkaška tekma med Celulozo in Kostanjevico; ob 15. uri: ponovitev igre »Učiteljica« na Vidmu; ob 15. uri: izročitev električnega omrežja prebivalcem Senuš, nato prosta zabava s sodelovanjem gasilske godbe iz Krškega.

(spored prireditve v okviru letošnjega občinskega praznika, ki bodo v septembru, bomo objavili konec tega meseca.)

Šentjernejske konjske dirke

Kakor smo kratko že poročali, da bodo v nedeljo, dne 10. avgusta, konjske dirke v Šentjerneju.

Ta prireditelj je znana široko po Dolenjski, ljubitelji konjskega športa pa vedo zanj tudi po vsej Sloveniji in tudi v sosednji republiki. Šentjernejske dirke imajo svojo tradicijo — pred dvema letoma je Klub za konjski šport v Šentjerneju kot naslednik nekdanjega Jahalnega in dirkalnega društva praznoval 75-letnico obstoja in tudi dirk. Ta poslednji jubilej pa verjetno ni točen, ker mnogo govori za to, da so bile dirke v Šentjerneju že mnogo prej, že za časa izumitelja Jožefa Resslera, ki je v tej okolici služboval.

Sprva so se kosali konjereji v jahanju in vožnji kar po glavni cesti proti Prekopi. Šele mnogo pozneje je Jahalno in dirkalno društvo začelo prirejati dirke na privatnem travniku ob cesti proti Brezicam, ki je pogojem tedanjih konjskih tekmovalcev še kar ustrezen. S postrojitvijo kriterijev za kasaška tekmovalca je postal nujno, da pride društvo v Šentjerneju do ustreznega hipodroma ter je tudi uspelo, da se je na tzv. gorenjski gmajni zgradila dirkalna steza ustreznega širine in dolžine.

Z uvedbo reje ameriškega kasača v dolenjsko konjerejo po prvi svetovni vojni se je seveda

tudi slika šentjernejskih dirk začela spreminjati. Vse več je bilo na sporedu kasaških tek, medtem ko so jahalne dirke začele več ali manj nazadovati. Tako imajo danes konjske dirke v Šentjerneju skoro povsem kasa-

ski značaj. Posebnost tvorijo še danes točke programa, kjer nastopajo izključno domači konji bodisi v vožnji s kmečkim vozom ali pa pod jahačem. Ta domači del dirk je namenjen predvsem domačinom, ki jim sledijo z izrednim zanimanjem in z

vsem srcem. Ze iz tega se vidi, kako globoko je zakoreninjena konjerejska žilica pri kmetovalcih šentjernejskega polja.

Klub v Šentjerneju se je potrudil, da bodo tudi letošnje dirke na kvalitetni višini kar se

ski značaj. Posebnost tvorijo še danes točke programa, kjer nastopajo izključno domači konji bodisi v vožnji s kmečkim vozom ali pa pod jahačem. Ta domači del dirk je namenjen predvsem domačinom, ki jim sledijo z izrednim zanimanjem in z

tiče kasaških tek; poskrbel je tudi za to, da bodo prišli na svoj račun tudi gledalci iz ožje Dolenjske.

Dirke se pričnejo ob 14. uri popoldne ter imajo obiskovalci ugodne avtobusne zveze iz Brezice in iz Novega mesta.

Novomeška kokta

V ponedeljek, 4. avgusta so v zadrugi mlekarne Novo mesto v poizkusnem obratovanju stekle skozi polnilec v steklenice — prve kaplje novomeške kokte!

Polavtomatski stroji, kupljeni v Italiji, so trenutno še v poskusnem obratovanju. Kokto delajo iz sifona in sirupa, le-tos samo enega okusa. Zadruga mlekarne jo proizvaja po licenci Slovenija-vina iz Ljubljane.

Prodajna cena bo 22 din v

DOMAČA PROIZVODNJA KOLES

Po vojni so domače tovarne koles »Partizan« (Subotica), »Lasta« (Sarajevo) in »Rog« (Ljubljana) proizvedle 308.000 koles in približno 2.000 ton rezalnih delov.

skladišču mlekarne za steklenice, dnevno pa bodo proizvedli okoli 14.000 steklenic. Stroje bodo dali redno v obratovanje v soboto, 9. avgusta.

Viadukt pri Ponikvah zbetoniran

V petek, 1. avgusta, ob 12. uri so pričeli vlivati beton v že pripravljen opaž viadukta pri Ponikvah. Vlivanje betona je bilo po neprekinjenem delu treh dni in treh noči zaključeno v ponedeljek popoldne in je poteklo brez večjih težav. S tem je drugi največji objekt na slovenskem viaduktu avto ceste »pod streho«. Viadukt gradi SGP »Pionir« iz Novega mesta.

ZABELEŽENO

Sveti : uprava

Predsednik občinskega zbora proizvajalcev Novo mesto, tovariš Mitoš Jevšek nam je povedal:

»Občinski zbor proizvajalcev se še vedno ne uveljavlja tako, kot bi se moral. Mnogo vprašanj je, ki jih ta organ družbenega upravljanja ne rešuje. Zakaj?«

Le na pobudo predsednikov so delali do sedaj sveti in komisije. Svet za obrt je, je v zadnjih dveh mesecih prejel le štiri vloge za izdajo obrtnega dovoljenja, čeprav je mnogo vprašanj iz raznih področij obrtne delavnosti, ki bi jih moral reševati. To pa ni mogoče, ker ne prejme gradiva. Industrija perila Novo mesto je naslovila na občinski zbor proizvajalcev vlogo, ki jo je ta prejel šele po dveh mesecih, verjetno je zato, ker je predstavnika omenjene gospodarske organizacije na seji vprašala, kje je vloga.

Predsednik zbora prejemal zapisnike sej po večkratnih telefonskih urgentah, toda šele ko sta minila že dva meseca od seje.

Vzrok za takšno stanje je nekoordinirano delo upravnih organov na občini. Predsednik tovariš Vale je sklical posvet vseh načelnikov oddelkov ter predsednikov svetov, kjer so določili za vsak svet enega uslužbenca občine kot tajnika, ki naj pripravljajo gradivo. Stanje se žal še ni mnogo izboljšalo.

Člani svetov kažejo mnogo volje do dela. Upravni organi, kot je videti, pa svetov še ne cenijo kot bi bilo treba. Organi družbenega upravljanja zato ne dobivajo gradiva, ki bi ga predelali in takega vrnilo pri takem načinu dela ne morejo postati uresničevalci sklepov organov družbenega upravljanja.

